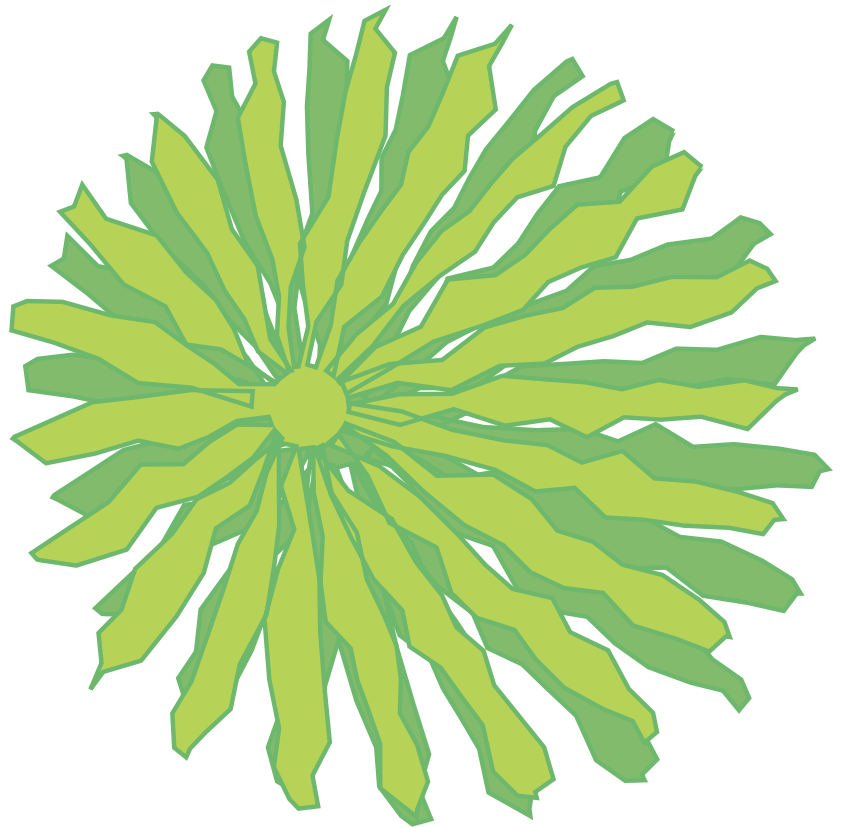

E-bok 031

SAMBOER MED EGET FIRMA

HVA DU BØR VITE

2010

Otto Risanger

skatt og økonomi
drivBEDRE.no

Otto Risanger

[Gå til innhold](#)

SAMBOER
MED
EGET
FIRMA
Hva du bør vite

RISANGERS E-BOK 031 - **drivBEDRE!**-serien

Utgitt av RISANGER AS
Dronningensgt 22, 0154 OSLO
Tlf: 22 33 39 27
E-post: post@risanger.no
Internett: www.risanger.no

Forsideomslag:
Rune Drevland –
rune@push-design.no

© Otto Risanger 2006-10

ISBN 978-82-7573-135-5

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, Interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

LES MINDRE - LÆR MER!

RISANGERS E-BØKER i **drivBEDRE!**-serien skal på kort tid gi deg innblikk i og oversikt over temaer der du ønsker bedre innsikt. Du skal lære hvordan tingene virker og henger sammen, uten å gå veien innom alle forbehold, alle detaljer og alle faguttrykk.

INNHold

1) Å være samboer

Begrepet samboer - Meldepliktig samboer - Seksuelt samliv - Ikke plikt til å forsørge - Gift eller samboer - Ikke trygg med avtale - Nødt til å melde fra - Når samboer ikke kan styre penger - Underhold av felles barn/særkullsbarn - Stønadsberettiget samboer misbruker ytelser - Anstrengt økonomi ødelegger - Økonomisk ordning - Ha kontroll med egen konto - Likestilt økonomi

2) Egen virksomhet

Firma i fellesskap - Samboer som medeier/jobber i den andres bedrift - Fordeling i eget AS - Underskudd - Eneie - Stort økonomisk ansvar som styremedlem - Delvis utleie av bolig til samboers firma

3) Barnet jobber i virksomheten

Timesatser for barns arbeid i foreldres bedrift - Særskilt oppgaveplikt - Mindreårige barn - Krav til dokumentasjon - Salgsinntekter i tilknytning til foreldres bedrift

4) Samlivsbrudd

Hver tar sitt - Deles likt ved brudd - Deles som for ektefeller - Skjevdeling - Likedeling - Kan også samboere skifte? - Dekket samboerens gjeld - Lånt penger til samboeren - Betalt mer enn avtalt - Arbeidet uten lønn i samboerens bedrift - Etterpå-regninger ved samlivsbrudd

5) Testament, arv

Økonomisk oppgjør med arvingene - Gjensidig testament eller livsforsikring - Eksempler på gjensidig testament/enkelt testament - Formkrav - Trengs advokat? - Samboer med barn/testament - Samboer uten barn/testament - Barnløs samboer uten testament - Samboer med felles barn uten testament - Samboer med særkullsbarn uten testament - Barns arverett - Avtale med samboers barn - Arvefelle - Vederlag for arbeid ved samboers død - Arveavgift - Arve gjeld etter samboer

FORORD

Denne e-boka er basert på utvalgte utdrag fra SAMBOERBOKA (trykt bok) av Otto Risanger, samt i mindre grad også utvalgte utdrag fra FORELDREBOKA (trykt bok).

De to nevnte bøkene foreligger i PENGENE OG LIVET-serien, sammen med ARVEBOKA, EKTEFELLEBOKA, SINGELBOKA og SKILSMISSEBOKA - alt sammen trykte bøker.

Hovedvekten her er lagt på familierett og familieøkonomiske forhold for gifte mennesker som driver egen virksomhet.

Det sier seg selv at utdragene i denne e-boka kun utgjør en liten del av innholdet i den trykte SAMBOERBOKA.

Se eventuelt helt bak i denne e-boka for mer info om SAMBOERBOKA og de andre bøkene i PENGENE OG LIVET-serien.

1) Å VÆRE SAMBOER

BEGREPET SAMBOER

■ Når er vi samboere?

SVAR: Samboer er ikke noe entydig juridisk begrep.

Det finnes feks ingen samboerskapslov slik det finnes en ekteskapslov. Enkelte spredte lover regulerer eller griper inn i samboeres økonomiske eller juridiske situasjon. Det kan variere fra lov til lov hvordan samboer defineres.

Vi kan sette opp følgende tre punkter:

- Dere må ikke bare bo sammen, dere må leve sammen (men ikke ifølge gjeldsordningloven).
- Dere må ha et økonomisk fellesskap. (Dette betyr ikke nødvendigvis felles økonomi ol, men det må være noe mer enn at dere feks leier hver deres halvpart av en bolig osv.)
- Forholdet må ha vart en viss tid, eller iallfall ta sikte på å vare en viss tid.

Barne- og familiedepartementet sier det slik (i heftet "Ugift samliv"): "To personer av forskjellig kjønn som bor på samme adresse i et ekteskaplignende forhold uten å være gift med hverandre."

Samme definisjon brukes i dekningsloven § 5-2, som handler om omstøtelse av gaver bl a mellom "ugifte samboende".

Det varierer fra lov til lov om du er samboer eller ikke. Gjeldsordningsloven opererer med null måneder, folketrygdloven med 12 av siste 18 måneder, borettslagsloven med 24 måneder, pensjonsforsikringsreglene med fem år osv.

I noen tilfeller gjelder folketrygdloven - § 1-5. Bestemmelsene for ektefeller i denne loven skal også gjelde for to ugifte personer som lever sammen (samboerpar), dersom paret

- a) har eller har hatt felles barn, eller
- b) tidligere har vært gift med hverandre.

Dette gjelder bl a arveavgiftsloven.

To personer som bor i samme hus, regnes som samboerpar selv om de bor i hver sin del av huset. Det kan gjøres unntak for personer som bor i hver sin boenhet i et hus med mer enn fire selvstendige og klart atskilte boenheter.

To personer som vanligvis har felles bolig, regnes som samboerpar selv om de midlertidig bor atskilt.

MELDEPLIKTIGE SAMBOERE

■ Hva betyr "meldepliktig samboer"?

SVAR: Mange tror ut fra dette begrepet at de som samboere kanskje har plikt til å melde seg til et eller annet slags register, men slik er det ikke.

En samboer plikter etter folketrygden § 18-15 nr 2 å gi melding til trygdekontoret om samboerskapet dersom han/hun mottar pensjon eller overgangsstønad fra folketrygden eller avtalefestet pensjon (AFP) med statstilskudd. Reglene for meldepliktige samboere tilsvarer på mange områder reglene for ektefeller.

Men noen samboere kommer utenom disse reglene. Hver av samboerne får full pensjon fra folketrygden, så sant samboerskapet var etablert før 1. januar 1994 og begge var blitt innvilget pensjon som enslig før 1. januar 1994, eller den ene samboeren hadde fått innvilget en ytelse som gjenlevende ektefelle før 1. januar 1994, og paret hadde vært gift med hverandre eller hadde/hadde hatt felles barn før 1. januar 1994.

Folketrygden § 18-15 nr 1: "To personer som bor i samme hus, regnes som samboerpar selv om de bor i hver sin del av huset. Det kan gjøres unntak for personer som bor i hver sin boenhet i et hus med mer enn fire selvstendige og klart atskilte boenheter. To personer som vanligvis har felles bolig, regnes som samboerpar selv om de midlertidig bor atskilt."

SEKSUELT SAMLIV

■ Må vi ha seksuelt samliv for å komme inn under reglene for samboere?

SVAR: Nei. Og hva slags dyneløftersamfunn skulle vi ha fått dersom sex måtte til? Det er nok mange samboere som ikke (lenger) har noe seksuelt forhold til hverandre, men som velger å fortsette som samboere - på samme måte som det sikkert er tilfelle for mange ektefeller.

Men for å regnes som samboer må du jo komme inn under de andre kravene som stilles i ulike sammenhenger, og det ser vi på andre steder i denne boka.

Betegnelsen "*lever i et ekteskapslignende forhold i en felles husholdning*" (bl a vedrørende utvidet barnetrygd) virker ganske presis.

IKKE PLIKT TIL Å FORSØRGE

■ Vi kommer til å flytte sammen. Men min arbeidsplass er usikker og jeg kan bli arbeidsløs. Vil min samboer da ha noen plikt til å forsørge meg, slik han ville hatt hvis vi var gift?

SVAR: Nei, ingen samboer har noen plikt til å forsørge den andre. Men det står dere fritt - hvis dere ønsker det - å gjøre avtale dere imellom om forsørgelsesplikt.

IKKE RETTIGHETER SOM GIFTE

■ Er det riktig at etter to års samboerskap får samboere med felles barn de samme rettigheter og plikter som gifte?

SVAR: Nei. To samboere behandles av myndighetene i all hovedsak som to enslige på de fleste områder. Bare unntaksvis er samboere i nærheten av samme rettsstilling og dermed det sikkerhetsnett som gifte har.

Et ekteskap er beskyttet av lover og regler. Lovene er utviklet gjennom lang tid, og de er laget for å ivareta rettighetene til begge parter. Samboere er i mindre grad beskyttet av tilsvarende lover.

Så selv om et samboerforhold på mange måter kan ligne et ekteskap, er de økonomiske og juridiske forskjellene store.

Derfor er det dessverre ofte slik at når et samboerforhold ryker, så sitter den svakeste part ribbet tilbake, selv om begge samboerne har bidratt til felleskassen.

Særlig kvinner taper på papirløse forhold. "Vi opplever dessverre ofte at kvinnen går skadelidende ut av et samboerforhold," sier en forsikringskonsulent. "Det er skremmende få som vet hva som vil skje hvis forholdet ryker, eller hvis den andre skulle dø."

Og dermed: Det er mye viktigere for samboere å ordne opp i økonomi og framtid enn det er for ektefeller. Gjør de det ikke, sitter samboerne på en juridisk kruttønne som på et eller annet tidspunkt kan eksplodere - med alt det medfører av mulig urettferdighet, bitterhet og tapte penger.

GIFT ELLER SAMBOER

■ Når lønner det seg økonomisk å være gift, og når lønner det seg å være samboer?

SVAR: Har bare den ene inntekt, og dere ikke har barn, kommer gifte gunstigere ut enn samboere, fordi ektefellenes inntekt slås sammen og beskattes i skatteklasser 1 og 2. Samboere skal lignes hver for seg i skatteklasser 1 og 2, også om den ene er mer eller mindre uten inntekt.

Med tanke på lønnsomhet og økonomisk sikkerhet kan vi også sette opp disse hovedpunktene:

- Med barn sammen lønner det seg å være gift.
- Samboere hvor den ene eller begge er aleneforsørger (har barn med andre, men ikke sammen), kommer bedre ut enn ektepar.
- Ekteskap er mer lønnsomt enn samboerskap når den ene part forsørger den andre (hjemmeværende, under utdanning, lav inntekt av andre grunner).
- Samboere med høy formue eller formuesavkastning får alltid formuen lignet hver for seg, noe som kan gi lavere skatt sammenlagt enn for ektepar, som får formuen lignet sammen (og deretter fordelt).
- Samboere har ikke adgang til å sitte i uskiftet bo etter dødsfall, har ingen rettigheter i offentlige pensjoner eller private tjenstepensjoner etter den andre og har ikke rett til etterlatterstønad.
- Ektefeller har klare arverettigheter (minstearv etter loven) og betaler ikke arveavgift av mottatt arv etter den andre. Samboere med felles barn har fra og med 2009 fått rett på samme minstearv etter loven, men står svakere hvis de ikke har fellesbarn enn ektefeller gjør. Samboere betaler ikke arveavgift av mottatt arv etter den andre hvis de har eller har hatt felles barn. Fra 2006 er det uansett ingen arveavgift etter to års samboerskap.

IKKE TRYGG MED AVTALE

■ Lager vi en samboeravtale kan jeg vel føle meg noenlunde trygg for framtida?

SVAR: Nei, det kan du ikke gjøre, like lite som gifte kan føle seg trygge. Det kan oppstå helt uforutsette ting i livet som gjør alle avtaler ubrukelige og snur opp-ned på det man trodde skulle hende.

Det hjelper feks ikke om du har store pengebeløp til gode hos din

samboer hvis han eller hun går konkurs, havner på fylla eller roter bort pengene på andre måter. Da er det gjerne lite å hente for deg.

Men for all del: En samboeravtale gir deg atskillig større trygghet enn om du er uten avtale. Du må bare ikke la det at du har en avtale bli en sovepute. Trygghet har du bare så lenge du har kontroll over dine egne verdier - uansett hva som skjer. Det ser vi på en rekke steder i denne boka.

NØDT TIL Å MELDE FRA

- Er vi nødt til å melde fra til folkeregisteret om at vi har flyttet sammen?

SVAR: Ja. Alle som skifter adresse, har lovfestet plikt til å melde fra. Hvis du ikke gjør det, og dette medfører at du/dere får stønader og utbetalinger dere ikke har krav på, er det straffbart og medfører krav om tilbakebetaling. Folk har måttet gå i fengsel for bedrageri overfor trygdemyndighetene.

DEN ANDRE TJENER MYE MER ...

- Min samboer tjener enormt mye mer enn meg. Skal ikke det redusere hvor mye jeg skal dekke av familiens utgifter?

SVAR: Siden det ikke finnes noen regler om dette for samboere, er dette kun aktuelt hvis dere har felles barn. Har du selv en "normal bidragsevne" til familiens underhold, kan du ikke oppnå noen reduksjon begrunnet i at din samboer har mye bedre økonomi enn du selv har.

Men det er klart: Tjener den ene en million og den andre 200.000, blir det urimelig om de skal dekke feks boutgiftene fifty-fifty.

MIN MANN ER SVÆRT GAVMILD

- Jeg er hjemmeværende. Min mann tjener svært bra, og han stiller temmelig mange penger til min disposisjon hver måned. Nå har jeg hørt at dersom samboerskapet ryker, kan han kreve tilbakebetalt det som jeg har fått "for mye". Er det riktig?

SVAR: Nei. To samboere finner selv fram til hvordan økonomien skal fungere i deres sammenheng. I noen sammenhenger blir kontanttilskuddet snaut, i andre tilfeller - som dette - blir det romslig. Men det er et valg som din samboer og du har foretatt.

Blir forholdet avsluttet, kan ikke din samboer kreve at du skal betale tilbake et "overskudd" på underholdet, uansett hvor spandabel han har vært. Det er et valg han gjorde mens samlivet besto.

UNDERHOLD AV FELLES BARN

■ Hvor mye har jeg rett til å kreve til forsørgelse av vårt barn når min samboer ikke er villig til å betale noe av dette?

SVAR: Nekter din samboer å bidra, reguleres bidrag til forsørgelsen av barn av barneloven. Med andre ord: Tilsvarende barnebidrag.

UNDERHOLD AV SÆRKULLSBARN

■ Kan jeg kreve at min samboer også bidrar til forsørgelsen av mitt umyndige særkullsbarn, som bor sammen med oss?

SVAR: Nei. Heller ikke ekteskapsloven - som altså kun gjelder ektefeller - slår fast noen underholdsplikt overfor den andres særkullsbarn selv om de er en del av familien.

Holmøy/Lødrup skriver i boka Ekteskapsloven: "Den måte ektefellene har innrettet seg på, kan imidlertid innebære at også underholdet av særkullsbarn i større eller mindre grad blir en felles oppgave. Videre kan en ektefelles underholdsplikt overfor sine særkullsbarn redusere bidragsevnen for øvrig og dermed belaste den andre."

Det er uklart hvor langt dette kan videreføres til samboere.

Dette var bare startsidene i denne e-boka

Du har her fått en liten smakebit fra én av Risangers nærmere 40 e-bøker (pdf). Disse e-bøkene er satt sammen i e-bokpakkene **DrivBedre-pakken**, **Næringspakken**, og **AS-pakken** tilgjengelig på vårt nettsted www.risanger.no.

I disse e-bokpakkene finner du et vell av informasjon og tips, skreddersydd til bruk for næringsdrivende og små firmaer.

E-bøkene oppdateres jevnlig. Det betyr at innholdet er ajour i forhold til gjeldende bestemmelser.

Som abonnent kan du bruke e-bokpakkene akkurat som du selv ønsker: Du kan laste ned én, noen - eller alle - e-bøkene og ha dem lokalt på din egen datamaskin, akkurat når det passer deg selv. Eller du kan lese e-bøkene på nettet, akkurat når det passer deg selv.

Liker du best å lese på papir, skriver du bare ut de delene av den aktuelle e-boka som du vil gjennomgå. Vår garanti er at opplysningene er oppdaterte og kurante.

Skjer det endringer som har betydning for deg som driver firma, får du melding om det i en e-post. Etterhvert som endringene innarbeides i e-bøkene, kan du lese på nettet eller laste ned helt ajourførte e-bøker, eventuelt skrive ut det du ønsker.

E-bokpakkene dekker blant annet disse områdene:

- beste selskapsform
- moms
- skattetips
- fradrag i eget firma
- biløkonomi
- reise og diett
- regnskap og bokføring
- pensjon i eget firma
- trygderettigheter

På kjøpet får du Risangers nyhetsmail **DagensPenger** om skatt og økonomi samt tilgang til eksklusive **nettmøter** kun for våre kunder: Otto Risanger svarer på dine spørsmål om skatt.

Les mer om abonnement på våre e-bokpakker her:
<http://www.risanger.no>

Se på neste side noe av det våre kunder sier.

Dette sier abonnentene om Risangers e-bokpakker

"Takk for rask ekspedering og godt opplagt stoff. Godt forklarande."
Kåre Solheim, 6887 LÆRDAL

"Takk for nyttige og praktiske råd!"
Gunn Helleland, IBT SydVest, LODDEFJORD

"Er meget fornøyd med tjenesten, og synes du gjør en fantastisk bra jobb med den informasjonen du gir oss. Med kun meg selv i enkeltmannsforetak hadde jeg aldri hatt mulighet til å finne ut av denne informasjonen selv."
Jeanette Hustad, Bewebbed, SANDNES

"Tusen takk for kjempegode og lærerike e-bøker!"
Eirik Sandal Lund, Bilde og Tekst ANS, HAUGESUND

"Takker for et meget matnyttig sett med e-bøker og tilhørende nyhetsbrev, det har vært verdt sin vekt i gull for min bedrift som ble startet i mai!"
Kristian Berge Nessa, Cavatina Software AS, TANANGER

"Synes DrivBedre-pakken er et fantastisk bra oppslagsverk."
Svein Hylland, Toppen Trearbeid & Høvleri, ODDA

"Takk for mange gode tips."
Jon-Erik Hammer, daglig leder, V, D & H NUF, FYLLINGSDALEN

"Fin, kjapp og lett tilgjengelig info! Takk."
Johan F. Jakhell, assosiert partner, Tennebø & Partners, OSLO

"DrivBedre-pakken er svært nyttig for meg som har begynt å føre regnskapet selv i år. Du gjør det mulig for meg å få dette til på en bra måte og spare meg flere tusen kroner med dine tips og forklaringer."
Benjamin R. Warin, Impress Presentasjoner, HURDAL

"God og lettlest. Det er fint å få kjennskap til regler og fallgruber. Slikt får vi aldri i forståelig form fra revisorer og ligningsmyndigheter."
Sverre Grøtte, Vare-Nytt Tekstilsenter AS, EIDE